אישים באגרות הראי"ה

הרב ד"ר אהרן קמינקא

רב, מלומד, משורר ומתרגם עברי, ממייסדי "חובבי ציון" בברלין · תרכ"ו–תש"י
(1866–1950)

1 אגרות

דברי הרב קוק ודברי הרב שלמה אבינר, ונוסח האגרות המלא

igrot.shlomo-aviner.net

בקצרה

הרב ד"ר אהרן (ארמנד) קמינקא נולד בברדיצ'ב בשנת תרכ"ו (1866). למד בבית המדרש לרבנים של הרב עזריאל הילדסהיימר בברלין ובאוניברסיטאות בגרמניה ובצרפת, וקיבל תואר דוקטור והסמכה לרבנות. כיהן כרב בפראג ובאוסייק, ומשנת תר"ס (1900) ישב בווינה, שם לימד פילוסופיה יהודית ושימש מזכיר "האליאנס היהודי של וינה".

קמינקא היה פעיל ציוני, ממייסדי אגודת "חובבי ציון" בברלין, והשתתף בקונגרס הציוני הראשון. בשנת תרע"ב (1912) ביקר בארץ ישראל ופרסם את רשמיו בעיתונות העברית והגרמנית. נודע כמשורר עברי וכמתרגם, בין השאר של כתבי אריסטו וסנקה. אחרי סיפוח אוסטריה לגרמניה הנאצית בשנת תרצ"ח (1938) עלה לארץ ישראל, ונפטר בתל אביב בשנת תש"י (1950).

הרב קוק על ד"ר קמינקא

בשבט תרע"ג (1913) הודה הרב קוק לד"ר קמינקא על ספר שיריו "צהרים", ושמח להבחין מדבריו בעיתון "כי יקרו לו הגיונותי". הרב קוק ראה בכך חיזוק להשקפתו: אם דבריו של מי שמקורות מחשבותיו הם "רק מאהלי שם, מבארה של תורה" יכולים לקחת גם את לב מי שהעולם הרחב של יפת נגלה לפניו, הרי "כי יש כח רב בספרות מקורית שלנו לאגד אלינו את כל הפזורים, אשר נפוצו מאתנו, בעטיה של יפיפותו של יפת". הרב קוק ביקש עוד מספריו, "ביחוד הכתובים עברית", והעיר שבתלמוד התורה 'שערי תורה' ביפו יש "גם בית מלאכה, שנוסד בהסכמתי וסיועי", כדי שיתקן את דבריו בהרצאתו (כרך ב', אגרת תצג).

הרב שלמה אבינר על ד"ר קמינקא

האגרת לד"ר קמינקא (כרך ב', אגרת תצג) נכתבה "כתגובה לדברי הרב ד"ר קמינקא מגרמניה שנפגש עם מרן הרב קוק, חזר לגרמניה בהתלהבות גדולה" וכתב בשבועון יהודי בגרמנית "שהרב קוק יודע איך להסביר דברים". הרב קוק השיב לו כאומר: "אני למדתי רק תורה ואתה שקוע בהשכלה כללית, וזה מחזק את דעתי שעל מנת להחזיר את הצעירים בתשובה לא צריך ללמוד את כל חכמות העולם אלא להתעמק בתורה". "אם כן, כדי להביא אורה של תורה ליהודים צריך רק לימוד תורה ואמונה, אך כדי להביא לגויים צריך ללמוד את חכמות העולם". (מקור: ישיבה ולימודים אקדמיים בשיטת הרב זצ"ל (אבינרפדיה))

"הרב קמינקא ו"מקורות ישראל טהורים"" - במלואו, בלשונו של הרב אבינר: הרקע לאגרת: ביקורו של הרב ד"ר אהרן קמינקא בארץ ישראל, ומה שכתב אחריו. (מקור: מתוך ספרי הרב)

האגרות

כרך ב', אגרת תצג: תודה על ספר השירים 'צהרים', ושמחה שהגיגי הרב קוק יקרים גם למי שהעולם הרחב של יפת נגלה לפניו.

"ראיתי ונהרתי, ביפעת ספרו השירי "צהרים""

נוסח האגרות – עם ביאור

1 האגרות שבהן נזכר ד"ר קמינקא, לפי סדר הכרכים, כל אחת עם התמצית שלה. הביאור משולב בתוך נוסח האגרות: בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת. הוא אינו חלק מלשון האגרת

אגרות הראי"ה – כרך ב' – אגרת תצג

תמצית האגרת

תאריך ומקום: י"ט שבט תרע"ג - יפו **נמען:** ד"ר אהרן קמינקא

הרב קוק מודה על ספר השירים 'צהרים', ושמח שהגיגיו יקרים לקמינקא. הרב קוק רואה בזה הוכחה שלספרות עברית מקורית יש כוח לאגד את 'הפזורים' שנמשכו אחרי יפיפותו של יפת. הרב קוק מבקש עוד מספריו, ומעיר שבתלמוד התורה 'שערי תורה' ביפו יש בית מלאכה שנוסד בהסכמתו.

עיקרי הדברים

- תודה על 'צהרים'.
- כוח הספרות המקורית לאגד.
- תיקון: בית מלאכה ב'שערי תורה'.

נוסח האגרת עם ביאור

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו ת"ו[3], י"ט שבט תרע"ג[4].

אחד מבני עליה, הרב החכם המרומם, אוצר חמודות, מר א' ד"ר[5] קמינקא [הרב ד"ר ארמנד (אהרן) קמינקא מווינה, משורר ופובליציסט] נ"י[6].

עתרת שלו'[7] וברכה,

ראיתי ונהרתי, [ישעיהו ס, ה] ביפעת ספרו השירי "צהרים". [קובץ שירים של קמינקא] אשר הואיל הדרת כבודו לכבדני בו. ומשנה שמחה שמחתי להבחין מדבריו ב"יידי פרי", כי יקרו לו הגיונותי. והידיעה הזאת שאיש כמוני, שמקורות מחשבותיו מפכים הם רק מאהלי שם, [מאהלי שם, מן התורה (על פי בראשית ט, כז)] מבארה של תורה בהגיגיה הפומביים והטמירים, יוכלו דבריו לקחת גם את לב חושב מחשבות, אשר העולם הרחב של יפת [תרבות יוון ואירופה (על פי מגילה ט: "יפיותו של יפת יהיה באהלי שם")] נגלה לפניו בהמון שלל צבעיו, תוסיף לחזק את רוחי ולאמץ את השקפתי, כי יש כח רב בספרות מקורית שלנו לאגד אלינו את כל הפזורים, אשר נפוצו מאתנו, בעטיה של יפיפותו של יפת. [בגלל יופייה של התרבות היוונית] שהתפרצה בפתע בשטף של זרם לתוך חוגנו. ומאד אשמח אם יכבדני כבוד הדרתו ביתר ספריו הנכבדים, ביחוד הכתובים עברית, למען אדע למצות את ערך מדותיו, הנראות לי בעשרן, ביותר פרטיות.

מדי דברי אעיר את כבודו, כי לבית התלמוד-תורה "שערי תורה" [תלמוד התורה ביפו] פה, יש גם בית מלאכה, שנוסד בהסכמתי וסיועי, ואולי ראוי לתקן זה בהערה בהרצאתו הנכבדה, להעמיד את הרואים את דבריו על האמת הממשית.

ברגשי כבוד וברכה נאדרת מקודש,

הק' אברהם יצחק הכהן קוק הנ"ל

1. ב"ה - ברוך השם
2. עה"ק - עיר הקודש

3. ת"ו - תבנה ותכונן
4. תרע"ג - השנה תרע"ג (1912/1913)
5. ד"ר - דוקטור
6. נ"י - נרו יאיר
7. שלו' - שלום